

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
(TOPICAL ISSUES OF CLINICAL PHARMACOLOGY
AND CLINICAL PHARMACY)**

Матеріали науково-практичної
Internet-конференції з міжнародною участю

29-30 жовтня 2024 року

м. Харків

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
(TOPICAL ISSUES OF CLINICAL PHARMACOLOGY
AND CLINICAL PHARMACY)**

Матеріали науково-практичної
Internet-конференції з міжнародною участю

29-30 жовтня 2024 року
м. Харків

Харків
НФаУ
2024

Редакційна колегія та оргкомітет: проф. Котвіцька А. А. (голова), проф. Федосов А. І. (співголова), проф. Владимірова І. М. (співголова), доц. Суріков О. О. (співголова), проф. Бутко Я. О. (співголова), проф. Міщенко О. Я. (співголова, відповідальний секретар), проф. Бондарєв Є. В. (член оргкомітету), доц. Файзуллін О. В. (член оргкомітету), доц. Мороз С. Г. (член оргкомітету), доц. Халєєва О. Л. (член оргкомітету), доц. Березняков А. В. (член оргкомітету), проф. Ткачова О. В., проф. Кіреєв І. В., проф. Риженко І. М., проф. Подольський І. М., доц. Козар В. В., доц. Шаповалова О. В., асист. Тимченко Ю. В., асист. Андріяненков О. В., асист. Кузенков Р. В.

Реєстраційне посвідчення в Укр ІНТЕІ № 613 від 11 грудня 2023 р.

Актуальні питання клінічної фармакології та клінічної фармації (Topical issues of clinical pharmacology and clinical pharmacy): матеріали наук.-практ. internet-конф. з міжнар. участю (29-30 жовт. 2024 р., м. Харків) / редкол. : О. Я. Міщенко, Я. О. Бутко, Є. В. Бондарєв та ін. – Харків : НФаУ, 2024. – 388 с.

У збірнику опубліковані матеріали науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю «Актуальні питання клінічної фармакології та клінічної фармації». У матеріалах конференції висвітлено клініко-фармакологічні аспекти застосування лікарських засобів; питання безпеки фармакотерапії та системи фармаконагляду; адміністрування антимікробних препаратів як мультидисциплінарного підходу протидії антибіотикорезистентності; доказової медицини в клінічній практиці; вікові, гендерні, хронофармакологічні, фармакогенетичні чинники раціонального застосування лікарських засобів; інформаційні технології в клінічній фармакології та клінічній фармації; організаційно-управлінські підходи забезпечення раціонального застосування лікарських засобів; оцінка технологій охорони здоров'я, фармакоекономічні дослідження та формулярна система як складові забезпечення раціональної фармакотерапії.

Наведено технологічні аспекти розробки, впровадження та використання лікарських засобів; доклінічні та клінічні дослідження лікарських засобів. Розглянуто сучасні методичні аспекти викладання клінічної фармакології та клінічної фармації в Україні та світі.

Видання представляє інтерес для наукових, педагогічних та практичних фармацевтичних та медичних працівників.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність інформації відповідальність несуть автори.

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ОТРУЄНЬ АНТИДЕПРЕСАНТАМИ

Баюрка С. В.¹, Карпушина С. А.²

¹Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Кафедра фармацевтичної хімії

serhii.baiurka@gmail.com

²Уманський національний університет садівництва, м. Умань, Україна

Кафедра біології

svitkrp@gmail.com

Вступ. Отруєння препаратами антидепресивної дії займають провідні позиції у світі серед усіх груп лікарських препаратів, що пов'язано зі значним поширенням захворювань на депресію, а також високим суїцидальним ризиком цієї категорії хворих. Так, за даними ВООЗ, захворювання на депресію протягом найближчих десяти років, наряду з серцево-судинними та онкологічними захворюваннями, посядуть перше серед усіх вікових категорій людей. Для суспільства сучасної України характерним є надзвичайно високий рівень психоемоційних навантажень, що призводить до суттєвого погіршення рівня психічного здоров'я населення. Для профілактики отруєнь лікарськими препаратами важливе значення має розробка методів їх аналітичної діагностики. Токсичність окремих груп антидепресантів, зокрема, кардіотоксичність, трициклічних антидепресантів, є причиною гострих та смертельних отруєнь препаратами зазначеної групи.

Мета. Узагальнити основні причини інтоксикацій, та фактори, що сприяють прояву токсичних ефектів антидепресантів різних груп.

Матеріали та методи. Дані наукових публікацій стосовно епідеміології антидепресантів різних груп.

Результати. Трициклічні антидепресанти характеризуються високою терапевтичною ефективністю, але мають серйозні побічні ефекти, насамперед, кардіотоксична дія, токсичне ураження нервової системи, судом та кому. Іншими факторами, які сприяють поширенню отруєнь антидепресантами, є перехід захворювання на депресію в хронічну форму. Трициклічні антидепресанти характеризуються високими значеннями об'єму розподілу, що свідчить про їх інтенсивний розподіл по органах і тканинах та невисокі значення концентрації у крові. Отже, висока чутливість методики визначення є необхідною умовою для використання в аналітичній діагностиці отруєнь антидепресантами зазначеної групи.

Передозування селективними інгібіторами зворотнього захвату серотоніну, насамперед, характеризуються з нейро- та кардіотоксичністю. Аналіз 469 випадків передозувань зазначеної групи антидепресантів показав, що найбільш розповсюдженим токсичним ефектом був «серотоніновий синдром», який спостерігали в 14% випадків. Передозування циталопрамом частіше супроводжується судомами та нейротоксичністю. Дослідження не смертельних випадків передозувань есциталопрамом (середня доза 140 мг, інтервал передозувань 10-560 мг)

показало, що зазначений антидепресант проявляє серотонінову токсичність. Для флувоксаміну відмічено антихолінергічну дію. Описана в літературі інтоксикація флувоксаміном супроводжувалась загрозливим для життя симптомом – епілептичним статусом, при цьому концентрація зазначеного антидепресанта у сировотці складала 1970 мкг/мл (при терапевтичній 160-220 мкг/мл). Моноотруєння флувоксаміном рідко призводять до гострої інтоксикації та летального отруєння, 77% випадків гострих та смертельних отруєнь, з якими асоціюється флувоксамін, спричинені сумісним надходженням разом з флувоксаміном іншого антидепресанта, бензодіазепінів, нейролептиків або етанолу. В літературі наведено випадок гострого суїцидального отруєння тразодоном зі смертельним висхідом, яке супроводжувалось аритмією та поліорганною недостатністю, концентрація зазначеного антидепресанта в крові складала 25,4 мкг/мл. Описано випадок смертельного отруєння після надходження 30 мг венлафаксину, що супроводжувались симптомами, які включали судоми, тахікардію. Аналітична діагностика отруєння показала наявність в крові 21,82 мг/л венлафаксину та 3,33 мг/л *O*-дезметилвенлафаксину (терапевтичні концентрації становлять, відповідно, 0,1-0,5 та 0,2-0,4 мг/л). В літературі наведено випадок гострого отруєння флуоксетином зі смертельним висхідом. При проведенні клінічної діагностики було відмічено симптоми судомної активності, артеріальний тиск не визначався. Токсикологічне дослідження показало, що концентрація флуоксетину в крові при цьому становила 33 мг/л, норфлуоксетину – 12 мг/л. Описано смертельне отруєння дитини, яка проходила лікування метилфенідатом, клонідином та флуоксетином. Причиною отруєння стало порушення метаболізму лікарських засобів внаслідок генетичного дефекту Р-450 CYP2D системи, що призвело до значного підвищення їх токсичності. Клінічна картина отруєння включала симптоми генералізованих судом, що переросли на епілептичний статус та призвели до зупинки серця. В іншому випадку смертельного отруєння «серотоніновий синдром» розвинувся в результаті сумісного надходження до організму моклобеміду, кломіпраміну та флуоксетину.

Комбінована фармакотерапія депресій з використанням антидепресантів різних груп, застосування антидепресантів в загальній медичній практиці для лікування супутніх психічних та депресивних розладів, а також вживання лікарських препаратів антидепресивної дії не за призначенням робить актуальним розробку методів хіміко-токсикологічного аналізу біологічних об'єктів на наявність препаратів вказаної групи.

Висновки. Трициклічні антидепресанти є найбільш небезпечними серед інших груп препаратів антидепресивної дії, вони мають у декілька разів вищу летальність при передозуваннях, ніж отруєння селективними інгібіторами зворотнього захвату серотоніну.

Ткачова О. В., Белік Г. В. ПОШУК ДОКАЗОВОЇ БАЗИ КЛІНІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОБІОТИКІВ ПРИ ЛІКУВАННІ ГОСТРОЇ ДІАРЕЇ	62
Sulashvili Nodar, Gabunia Luiza, Beglaryan Margarita, Gorgaslidze Nana, Ghambashidze Ketevan, Sulashvili Marika THE SCIENTIFIC TALKS OF MANIFESTATION SOME TOPICAL ISSUE ASPECTS OF FEATURES OF PHARMACOLOGY OF THE ANTIARRHYTHMIC DRUGS IN GENERAL	70
РОЗДІЛ 2. БЕЗПЕКА ФАРМАКОТЕРАПІЇ ТА СИСТЕМА ФАРМАКОНАГЛЯДУ	85
Крайдашенко О. В., Косогор Ю. А., Каптур Л. М. НЕБАЖАНІ ПОБІЧНІ РЕАКЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ: ФАРМАКОНАГЛЯД В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ. ПІДСУМКИ І ПІВРІЧЧЯ 2024 РОКУ	86
Баюрка С. В., Карпушина С. А. ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ОТРУЄНЬ АНТИДЕПРЕСАНТАМИ	88
Бут О. В., Хайтович М. В. ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА В РАМКАХ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЗЛОЯКІСНИМИ НОВОУТВОРЕННЯМИ ПІСЛЯ КУРСУ ХІМІОТЕРАПІЇ	90
Яцкова Г. Ю. ФАРМАЦЕВТИЧНА ПРОФІЛАКТИКА ПРИ ЗАСТОСУВАННІ СТАТИНІВ ПРИ АРТЕРІАЛЬНІЙ ГІПЕРТЕНЗІЇ	91
Козар В. В., Кондратенко К. К. ПРОБЛЕМА ВПЛИВУ ЕЛЕКТРОННИХ СИГАРЕТ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	93
Одинець І. Ю., Міщенко В. А., Пороша Н. С., Лисенко Л. С., Пушкар М. Б. КЛІНІКА УРАЖЕНЬ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ ПРИ ГОСТРИХ ОТРУЄННЯХ СИНТЕТИЧНИМИ КАНАБІНОЇДАМИ У ДІТЕЙ	95
Кайдаш С. П., Слесарчук В. Ю. БЕЗПЕКА ВИКОРИСТАННЯ АНТИГІПЕРТЕНЗИВНИХ ПРЕПАРАТІВ ПЕРШОГО РЯДУ	97

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ
ТА КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ
(TOPICAL ISSUES OF CLINICAL PHARMACOLOGY
AND CLINICAL PHARMACY)**

Матеріали науково-практичної
Internet-конференції з міжнародною участю

**29-30 жовтня 2024 року
м. Харків**

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 14,25. Тираж 100 пр. Зам. № 1121/10-24.

Національний фармацевтичний університет
вул. Григорія Сковороди, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво серії ДК № 3420 від 11.03.2009 р.

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.
e-mail: bookfabrik@mail.ua